

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa: **Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava**, Primaciálne námestie 1, proti odporkyni: **Slovenská republika**, za ktorú koná Obvodný úrad Bratislava, Staromestská 6, **o určenie vlastníckeho práva**, ktorá právna vec bola vedená na Okresnom súde Bratislava II pod sp.zn. 6C/200/2010, o dovolaní odporkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 26. mája 2014 sp.zn. 6Co/566/2012, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Navrhovateľovi nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Bratislava II rozsudkom z 26. apríla 2012 č.k. 6C/200/2010-185 určil, že navrhovateľ je vlastníkom pozemkov v kat. území Nivy, zapísaných na liste vlastníctva č. 620, bližšie označených vo výroku rozsudku a odporkyni uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov konania. Vychádzal z toho, že navrhovateľ sa dôvodne domáha určenia svojho vlastníckeho práva voči odporkyni, ktorá je nesprávne zapísaná v katastri nehnuteľností ako vlastníčka sporných nehnuteľností. Navrhovateľ totiž sporné nehnuteľnosti nadobudol podľa § 2 ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov. Z hľadiska aplikácie uvedeného zákonného ustanovenia považoval za bezvýznamnú obranu odporkyne, že sporné nehnuteľnosti nemohli prejsť z jej majetku do vlastníctva navrhovateľa, pretože ku dňu účinnosti osobitného predpisu (zákona č. 369/1990 Zb.) boli len v dočasnej správe (hospodárení) príslušného národného výboru. Pri riešení tejto otázky dospel k záveru, že predpokladom prechodu poľnohospodárskych pozemkov do vlastníctva obcí, a teda právne relevantnou skutočnosťou pre posúdenie

predmetnej veci bola existencia práva hospodárenia, ktoré patrilo národnému výboru k rozhodnému obdobiu, t.j. ku dňu 24. november 1990, pričom nebolo rozhodujúce, že išlo iba o dočasnú správu.

Krajský súd v Bratislave konajúci o odvolaní odporkyne rozsudkom z 26. mája 2014 sp.zn. 6Co/566/2012 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa. Navrhovateľovi nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Stotožnil sa s odôvodnením napadnutého rozhodnutia a na zdôraznenie jeho správnosti doplnil aj ďalšie dôvody podľa ktorých ani podľa odvolacieho súdu nebolo rozhodujúce, či národným výborom patrilo ku dňu účinnosti osobitného predpisu právo trvalého alebo dočasného hospodárenia.

Proti rozsudku odvolacieho súdu odporkyňa podala dovolanie. Navrhla napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie z dôvodu, že konanie, ktoré predchádzalo jeho vydaniu má vadu podľa § 237 písm. f/ O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015) majúcu za následok prípustnosť jej dovolania, a že napadnutý rozsudok spočíva aj na nesprávnom právnom posúdení veci. Podľa odporkyne má vada podľa § 237 písm. f/ O.s.p. svoj základ v tom, že odvolací súd na prejednanie jej odvolania nenariadil pojednávanie. V dovolaní tiež uviedol, v čom podľa jeho názoru pochybil odvolací súd pri právnom posúdení veci, najmä pri posúdení otázky predpokladov prechodu vlastníckeho práva z majetku štátu do vlastníctva obce podľa § 2 ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb. v prípade dočasnej správy majetku. Odporkyňa za najzávažnejšiu skutočnosť „zakladajúcu prípustnosť dovolania“ považuje protichodné rozhodnutia súdov nižších stupňov v konaniach vedených pod sp.zn. 52C/54/2010, 12C/33/2010 a 50C/152/2009 s rovnakým meritom veci, čo vyvoláva „pretrvávajúci a neodstrániteľný stav právnej neistoty“. Odvolaciemu súdu naostatok vytýka, že sa nevyporiadal „s navrhovanými dôkazmi“, a to rozsudkami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 4 Cdo 46/2001, M Cdo 55/2001, stanoviskom Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky sp.zn. 306/2010-430, prílohou č. 7 metodického návodu Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky na spracovanie registra obnovenej evidencie pozemkov, vyhláškou č. 158/1959 Ú.v. a s jej vykonávacími pokynmi.

Navrhovateľ navrhol konanie o dovolaní odporkyne „zastaviť“, pretože dôvody dovolania týkajúce sa právneho posúdenia veci nie sú dané a konanie odvolacieho súdu nemá v dovolaní vytýkané vady.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená v súlade so zákonom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom. Dospel k záveru, že dovolanie odporkyne treba odmietnuť, pretože nie je prípustné. Vychádzal pritom z týchto záverov:

Slovenská republika je v zmysle čl. 1 ods. 1 ústavy právnym štátom. Jedným zo základných a ťažiskových princípov právneho štátu je princíp právnej istoty. Európsky súd pre ľudské práva vo svojich rozhodnutiach opakovane poukazuje na potrebu rešpektovania tohto princípu, a to osobitne vo vzťahu k súdnym rozhodnutiam, ktoré už nadobudli právoplatnosť a predstavujú *res iudicata*.

Princíp právnej istoty má na pamäti aj Občiansky súdny poriadok v ustanoveniach, ktorými upravuje podmienky prípustnosti dovolania. Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania osobitné postavenie. Ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno – iba v prípadoch Občianskym súdnym poriadkom výslovne stanovených – napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré už nadobudlo právoplatnosť. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach túto osobitosť dovolania často vysvetľuje konštatovaním, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je treťou inšinciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012, 7 Cdo 92/2012 a 8 Cdo 205/2014).

Základnou metódou interpretácie právnej normy (vrátane noriem Občianskeho súdneho poriadku) je doslovný výklad. Extenzívny výklad právnych noriem možno uplatniť len celkom výnimočne, a to vtedy, ak možno všetky argumenty proti jeho použitiu presvedčivo vyvrátiť (PL. ÚS 9/04). Zo samej podstaty dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku smerujúceho proti už právoplatnému rozhodnutiu súdu vyplýva, že pri posudzovaní jeho prípustnosti nemá extenzívny výklad ustanovení § 236 až § 239 O.s.p. žiadne opodstatnenie.

Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

Keďže podané dovolanie nesmeruje proti zmeňujúcemu rozsudku, ale takému potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné, ani takému potvrdzujúcemu rozsudku súdu prvého stupňa, v ktorom súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p., nemožno prípustnosť podaného dovolania vyvodiť z § 238 ods. 1 O.s.p., ani z § 238 ods. 3 O.s.p. Pre úplnosť treba uviesť, že dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nerozhodoval, preto ani nevyslovil právny názor, ktorým by boli súdy viazané (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Z týchto dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie odporkyne nie je podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. procesne prípustné.

Dovolanie odporkyne by mohlo byť procesne prípustné, len ak v konaní, v ktorom bol vydaný napadnutý rozsudok, došlo k procesnej vade uvedenej v § 237 O.s.p. Povinnosť skúmať, či konanie nie je zaťažené niektorou z nich, vyplýva pre dovolací súd z § 242 ods. 1 O.s.p. Dovolací súd sa z tohto dôvodu neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska § 238 O.s.p., ale skúmal, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998). Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je zistenie, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Dovolateľka procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietala a ich existencia nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Odporkyňa tvrdí, že v danom prípade jej bola odňatá možnosť konať pred súdom. Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú nesprávnosť v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv – viď napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony

vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom, (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

Odporkyňa tvrdí, že možnosť pred súdom konať jej bola odňatá tým, že odvolací súd prejednal jej odvolanie a meritórne rozhodol bez nariadenia pojednávania.

Podľa § 214 ods. 1 O.s.p. na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie vždy, ak a) je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b) súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania a je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, c) ide o konanie vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania, d) to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

Podľa § 214 ods. 2 O.s.p. v ostatných prípadoch možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania.

Z vyššie citovaných ustanovení § 214 ods.1 a 2 O.s.p. vyplýva, že len v prípadoch uvedených v § 214 ods.1 O.s.p. je odvolací súd povinný nariadiť pojednávanie, v ostatných prípadoch však môže rozhodnúť aj bez nariadenia odvolacieho pojednávania. O tom, či v prípadoch, na ktoré sa nevzťahuje ustanovenie § 214 ods. 1 O.s.p., bude nariadené odvolacie pojednávanie, rozhoduje odvolací súd. Nie je zákonným kritériom úvahy odvolacieho súdu, či v danej veci „ide o tak závažné právne skutočnosti, ako je určenie vlastníckych práv“.

Majúc na zreteli uvedené dospel dovolací súd k záveru, že odvolací súd tým, že na prejednanie odvolania odporkyne nenariadil pojednávanie, neodňal jej možnosť konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p.

Odporkyňa za podstatnú skutočnosť „zakladajúcu prípustnosť dovolania“ považuje aj to, že v konaniach vedených pod sp.zn. 52C/54/2010, 12C/33/2010 a 50C/152/2009 s rovnakým meritom veci boli prijaté protichodné rozhodnutia súdov nižších stupňov, čo vyvoláva „pretrvávajúci a neodstrániteľný stav právnej neistoty“.

Rozdiely v súdnych rozhodnutiach síce predstavujú nežiaduci stav, možnosť ich vzniku je však obsiahnutá v každom súdnom systéme založenom na existencii viacerých nižších súdov. Právny poriadok Slovenskej republiky predvída nielen možnosť odlišných uhlov pohľadu a z toho vyplývajúcich náhľadov súdov na riešenie niektorých otázok, ale aj možnosť existencie rozdielnych právnych názorov súdov v skutkovo rovnakých alebo podobných veciach [ktorá vedie niekedy až k nejednotnosti rozhodovania súdov („rozkolísanosti judikatúry“)]. Na prekonanie tohto nežiaduceho stavu preto právny poriadok upravuje procedúru, prostriedky a nástroje, ktoré majú zabezpečiť koherentnosť judikatúry (viď § 21 a 22 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov). Tento mechanizmus, cieľom ktorého je zjednocovanie rozhodovania súdov, spočíva v inštitúte zverejňovania súdnych rozhodnutí zásadného významu najvyšším súdom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“). Až do ustálenia rozhodovacej praxe súdov v určitých prípadoch nie je preto vylúčené, že súbežne budú popri sebe stáť aj rozhodnutia, ktoré k riešeniu určitej otázky alebo problematiky neprístupujú úplne identicky. Pokiaľ by však v takom prípade bola správna dovolacia argumentácia odporkyne, bolo by – až do ustálenia judikatúry – procesne prípustné každé dovolanie proti právoplatnému rozhodnutiu odvolacieho súdu (§ 237 písm. f/ O.s.p.), lebo napadnuté rozhodnutie by síce korešpondovalo s právnymi názormi vyslovenými v jednom rozhodnutí, nezodpovedalo by ale záverom zaujatým v inom rozhodnutí.

Ustanovenia § 236 až 239 O.s.p. stanovujú znaky rozhodnutí, proti ktorým je dovolanie prípustné, resp. znaky zásadných procesných väd, ktoré zakladajú prípustnosť dovolania. Z týchto ustanovení nemožno vyvodit', že by účelom a zmyslom tejto právnej úpravy bolo založiť prípustnosť každého dovolania proti právoplatnému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak napadnuté rozhodnutie v niečom nezodpovedá niektorému inému rozhodnutiu súdu.

So zreteľom na vyššie uvedené najvyšší súd uzatvára, že pokiaľ odvolací súd v danom prípade založil svoje rozhodnutie na právnych úvahách, ktoré úplne (najmä čo do predpokladov prechodu sporných nehnuteľností z majetku štátu do vlastníctva obcí podľa § 2 ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov) nekorešpondujú s právnym názorom vysloveným súdom v inej veci (sp. zn. sp.zn. 52C/54/2010, 12C/33/2010 a 50C/152/2009), nedáva sama táto skutočnosť dôvod

pre konštatovanie, že dovolaním napadnuté rozhodnutie je procesne prípustné podľa § 237 písm. f/ O.s.p.

Pokiaľ odporkyňa odôvodňuje svoje dovolanie aj tým, že odvolací súd nesprávne posúdil vec aj po právnej stránke, dovolací súd pripomína, že právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je v rozhodovacej praxi senátov najvyššieho súdu všeobecne považované za relevantný dovolací dôvod, ktorým možno odôvodniť procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), zároveň je ale zhodne zastávaný názor, že (ani prípadné) nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov samo o sebe nezakladá zmatečnosť rozhodnutia a procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Do sféry ostatne uvedeného dovolacieho dôvodu (z hľadiska prípustnosti dovolania ale irelevantného) patrí podľa dovolacieho súdu aj námietka odporkyne, že odvolací súd „sa vôbec nevyporiadal s navrhovanými dôkazmi“, za ktoré „dôkazy“ považuje rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 4 Cdo 46/2001, M Cdo 55/2001, stanovisko Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky sp.zn. 306/2010-430, prílohu č. 7 metodického návodu Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky na spracovanie registra obnovenej evidencie pozemkov a vyhlášku č. 158/1959 Ú.v. a s jej vykonávacími pokynmi. Otázka, či súd aplikuje na zistený stav skutkový stav ten či onen právny predpis, alebo prihliadne na rozhodnutie iného súdu, je vecou právneho posúdenia veci, a nie otázkou vykonávania dôkazov.

Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania odporkyne nevyplýva z § 238 O.s.p., nepreukázala sa opodstatnenosť jej argumentácie o dôvode zakladajúcom prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. a v dovolacom konaní nevyšli najavo ani vady vymenované v § 237 písm. a/ až e/, g/ O.s.p., odmietol najvyšší súd jej dovolanie ako procesne neprípustné (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) bez toho, aby skúmal vecnú správnosť napadnutého rozsudku odvolacieho súdu.

V dovolacom konaní procesne úspešnému navrhovateľovi vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti odporkyni, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p. a § 142 ods. 1 O. s. p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky mu však náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, pretože v súvislosti s dovolacím konaním mu žiadne trovy nevnikli .

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 14. októbra 2015

JUDr. Ladislav G ó r á s z, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Vanda Šimová